РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Областен управител на област Монтана

ПРОТОКОЛ

Днес, 12.04.2022 г., в заседателна зала № 1 на Областна администрация Монтана се проведе заседание на Областната комисия по заетост към Областния съвет за развитие на област Монтана, в заседанието взеха участие, както следва:

Председател:

инж. Ванина Димитрова Вецина – Областен управител на област Монтана

Членове:

1. Спаска Георгиева – зам.-кмет на община Берковица;
2. Виолета Георгиева – директор дирекция „Териториално развитие и устройство, програми и проекти“ в община Вълчедръм;
3. Десислава Рангелова – гл. експерт в община Георги Дамяново;
4. Альона Арсенова – директор на Дирекция „Хуманитарни и социални дейности и програми за заетост” в община Лом;
5. Иван Иванов – зам. кмет в община Медковец;
6. Наталия Кирилова – главен специалист „СД” в община Якимово;
7. Светла Узунова – директор на Дирекция „Регионална служба по заетост” – гр. Монтана;
8. Ивелина Каменова – директор на ДБТ – гр. Монтана;
9. Лина Маринова – директор на ДБТ – гр. Берковица;
10. Камелия Арсенова – директор на ДБТ – гр. Лом;
11. Димитър Петров – директор на дирекция „Инспекция по труда” – гр. Монтана;
12. Георги Цеков – директор на РД „Социално подпомагане” – гр. Монтана;
13. Трайка Трайкова – началник на Регионално управление на образованието – Монтана;
14. Калина Филипова – директор на Дирекция АПФСДЧР в Областна дирекция „Земеделие” – гр. Монтана;
15. инж. Иван Александров – председател на Синдикален регионален съюз на КТ „Подкрепа” – гр. Монтана;
16. Иван Сергисов – представител на Асоциация на индустриалния капитал в България;
17. Мая Григорова – председател на Сдружение „Стопанска камара Монтана”;
18. Христо Петров – представител на Търговско-промишлената палата – гр. Монтана;
19. Димитър Чукарски – представител на Конфедерация на работодателите и индустриалците в България;

секретар: Силва Викторова – главен експерт в дирекция АКРРДС.

Заседанието откри г-жа Вецина, като приветства присъстващите и им благодари за участието в заседанието на Комисията по заетост към Областен съвет за развитие на област Монтана.

Г-жа Вецина поиска да бъде отчетено наличието на кворум в залата, при което секретаря на комисията г-жа Силва Викторова съобщи, че общия брой на членовете на

комисията е 31 в това число председателя. На заседанието присъстват 19 члена на комисията, т.е. налице е нужния кворум.

Г-жа Вецина предложи заседанието да премине при следния дневен ред:

1.Съгласуване на информация за обобщените резултати и изводи за потребностите от работна сила в областта, внесена за обсъждане в Комисията по заетост към Областния съвет за развитие на област Монтана.

2.Други.

Дадена бе думата на присъстващите за други предложения за включване в дневния ред. Такива не бяха направен

За така предложения дневен ред гласуваха:

- „за" – 18
- „против" – 0
- „въздържали се" – 0

Приема се!

По т. 1

Г-жа Вецина, каза През периода от 1-ви февруари до 18-ти март 2022 г., Агенцията по заетостта проведе проучване сред работодателите за потребностите им от работна сила. Проучването се провежда на основание чл. 10, ал. 2 от Закона за насърчаване на заетостта, съгласно който Комисията по заетост към Областния съвет за развитие участва пряко в провеждане на изследването.

В изпълнение на законовите и нормативни регламенти, както и съобразно посочените в писмо на изпълнителния директор на Агенцията по заетостта указания, от Комисията по заетостта и областния управител, в качеството им на регионален орган по заетостта са осъществени необходимите организационни и координационни дейности.

Анкетното проучване (изследването) на потребностите на работодателите от работна сила има за цел да събере и анализира актуална информация относно професиите, компетенциите, знанията и уменията на търсените от работодателите кадри. Събираната информация се отнася за търсенето на работна сила, както през предстоящите 12 месеца, така и за следващите 3-5 години. В анкетната карта също така са включени въпроси, касаещи влиянието на COVID-19 върху търсената работна сила.

За да се осигури представителност на резултатите от изследването първоначално е излъчена случайна извадка от 8000 работодатели (извършващи дейност на територията на Република България), стратифицирана едновременно по 28 области и 10 сектора на дейност (общо 280 страти) . Броят на единиците (работодателите) във всяка страна е пропорционален на броя на заетите лица във всяка аналогична страна в генералната съвкупност на всички предприятия в България (общо 379 хил.).

Настоящото проучване е проведено по методите на статистически изследвания, по данни и методика за обобщаване на НСИ. На тази основа и на база резултатите от участието, проучването е с национална представителност и позволява извеждане на тенденции и прогнози в средносрочен план. Брой на работодателите за област Монтана, ползван за база след претеглянето на данните от извадката е 4568. С оглед възпроизвеждането на генералната съвкупност от предприятия-работодатели, са генерирани тегла за всички предприятия от извадката. Отделното тегло на дадено предприятие се определя като отношение между броя на предприятията в дадената страта на генералната съвкупност и броя на предприятията, реално анкетирани от тази страта, в която попада това предприятие.

В област Монтана общия брой на работодатели, попаднали в извадката е 91. Целевият брой интервюта за област Монтана е 46.

В резултат на положените усилия от теренната работа се получиха общо 77 реални интервюта, което доведе до норма на отговаряемост за област Монтана, възлизаща на 84,6%.

След което г-жа Вецина даде думата на г-жа Викторова, която да представи пред Комисията изготвената от работната група Информация за резултатите от анкетно проучване за потребностите от работна сила в област Монтана.

Г-жа Викторова предложи на участниците в заседанието, предвид факта, че предварително им е било предоставена за разглеждане Предложението по информация за резултатите от анкетно проучване за потребностите от работна сила в област Монтана, да представи пред тях изводите от участието за установени позитиви и негативи при настоящето проучване сред работодателите. Участниците потвърдиха, че са запознати и заседанието продължи с представяне на обобщените изводи, а именно:

- ✓ Въпросите и предложените отговори са насочени към актуалните нужди на пазара на труда;
- ✓ Въпросите, свързани със ситуацията при нова вълна и ограничителни мерки във връзка с COVID-19 кризата, позволяват да се разгледат и тенденциите, произтичащи от възникналата пандемия.
- ✓ Има съответствие с целите на проучването;
- ✓ Очакваните и планираните ефекти и ползите за участниците в проучването са в насока планиране на потребностите от работна сила на работодателите и своевременно предлагане на обучение от страна на МОН в образователната система и от страна на АЗ в обучението за възрастни;
- ✓ Обемът на анкетния материал е приемлив за анкетираните;
- ✓ Форматът на анкетния материал е подходящ от гледна точка на конкретика на задаваните въпроси и съответно получените отговори;
- ✓ Предимствата на начина на on-line провеждането в електронен формат на анкетите са свързани с достъпност, избор на времето за попълване и възможност за електронно обобщаване. Работодатели в региона имат нагласа за участие в on-line провеждане на анкетата.

Резултатите от проучването очертават задълбочаване на тенденцията за намаляване търсенето на персонал в следващите 6 месеца, спрямо предходни проучвания, като нов персонал ще търсят едва 9 % от работодателите. Работодатели, които няма да търсят нов персонал са 89,3%.

Значително намалява влиянието на COVID кризата и свързаните с нея ограничителни мерки. Преобладаващата част от работодателите /89,2%/ считат, че следваща COVID криза няма да окаже влияние върху заявените потребности от нов персонал.

За разлика от последните проучвания, най-честите причини за освобождаване на персонал през следващите 12 месеца не са свързани с последиците от кризата с COVID-19, а се очаква освобождаването на персонал да е поради естествени причини. Не се очаква за освобождаване на персонал, при следваща подобна криза или налагане на ограничителни мерки.

Резултатите от проучването илюстрират несъответствие между предлагането и търсенето на работна сила в област Монтана. Работодателите срещат затруднения при намирането на персонал за някои професии като работник в растениевъдството, техник-технолог по качеството на храни и напитки, шивач, реставратор-изпълнител, работник в хранително-вкусовата промишленост и др. Това налага необходимостта от съобразяване на план-приема в системата на средното професионално образование с нуждите на пазара на труда.

За специалистите с висше образование или специалисти с квалификация, за която се изисква правоспособност, най-търсени са лекарите, специалистите по здравни грижи, преподаватели, медицински сестри, педагогически специалисти.

Работници без специална квалификация се търсят главно в областта на селското горското и рибното стопанство и преработващата промишленост.

В по-дългосрочен план, през следващите 3 до 5 години, при специалистите с висше образование, най-търсената квалификация е: педагогика, медицина, комуникационна и

компютърна техника, история и археология, геодезия, социални дейности, администрация и управление, информатика и компютърни науки, математика, психология и др.

При специалистите със средно образование, в дългосрочен план най търсени са тези в областта на машиностроене, металообработване и металургия; производствени технологии-текстил, облекло, обувки и кожи; здравни грижи; счетоводство и данъчно облагане; строителство; търговия на едро и дребно. Очертават се и нуждите на пазара на труда от специалисти в областта на растениевъдството и животновъдството; хотелиерство, ресторантьорство и кетеринг; транспортни услуги; администрация и управление; електротехника и енергетика и др.

Г-жа Викторова запозна комисията с две становища, които са постъпили в Областна администрация Монтана. Писма с вх. № ОКД-55-1-(5)/07.04.2022 г. от община Якимово в което потвърждават представените от работната група изводи и вх. № ОКД-55-1-(6)/07.04.2022 г. от община Георги Дамяново с което ни уведомяват за потребностите от работна сила.

В заключение г-жа Викторова благодари на работната група, с което приключи представянето си.

Г-жа Вецина се обърна към присъстващите, като каза, че предвид факта, че са запознати със съдържането на Информацията, имат думата за мнения и предложения.

Такива не бяха направени поради което г-жа Вецина предложи да се премине към гласуване на представената Информация с анализ на резултатите от проведеното проучване на потребностите на работодателите от работна сила в област Монтана.

За така отправеното предложение гласуваха:

- „за” – 18
- „против” – 0
- „въздържали се” – 0

Приема се !

Р Е Ш Е Н И Е

Комисията по заетост към Областния съвет за развитие на област Монтана съгласува Информацията с анализ на резултатите от проведеното проучване на потребностите на работодателите от работна сила в област Монтана.

След гласуването, заседанието продължи в своята последователност, като г-жа Вецина обяви, че се преминава към втора точка от дневния ред.

По т. 2

Председателят отново даде думата за коментари и въпроси по темите, които бяха представени, както и за нови предложения. Думата взе г-н Димитър Чукарски, който каза, че като човек занимаващ се с производство липсата на професионално подготвени кадри е голям проблем. Става въпрос за операторите в хранително-вкусовата промишленост. Във Видин този въпрос е където техникума по индустриална химия се преустрои и стана професионална гимназия, която подготвя кадри за хранително-вкусовата промишленост. За съжаление в област Монтана не се подготвят такива кадри. Второто, което е в гр. Лом има само трима стругари, което е крайно недостатъчно за потребностите на бизнеса от такива специалисти. Това също е сериозен проблем и според него в дългосрочен план е да се предприемат действия и да се потърси съдействието на МОН за разрешаването на проблема. Да бъдат създадени професионални паралелки в населените места, където е известно, че има деца, които имат интерес и биха се насочили към професионално образование. Факт е, че с тази професионална квалификация те могат да си намерят място и извън страната и да напуснат, което се случва за съжаление, но работодателите не могат да предложат конкурентно заплащане. Това е сериозен проблем за това го представям на вниманието на комисията за да

потърсим в дългосрочен план, начини за неговото разрешаване, с което приключи своето изказване.

В продължение на темата г-жа Вецина каза, че това е от изключителна важност, но от една страна е въпрос на анализи, а от друга как да се подхожда към децата и семействата за да пожелаят те подобно образование, защото това е част от проблема. Не е въпрос само да се създаде паралелката, защото ако преди време към техникумите имаше интерес и те бяха престижни, то днес интересите на децата са насочени към по-модерни специалности. Въпросът не едностранен, децата трябва да знаят, че избирайки такива специалности това е сфера, в която могат да се развият.

В дискусията се включи и г-жа Трайка Трайкова, като каза, че много задълбочено се е запознала с анкетното проучване. Не счита, че план-приема в краткосрочен план не съответства на потребностите на работодателите, но в дългосрочен действително е така. Това е проблем, които се задълбочава в годините. Присъстващите са запознати с проблема. Фактите, които изложи са следните: план-прием в област Монтана се осъществява в 44 паралелки, от тях 33 са професионални. В последните четири години, всяка година броят на професионалните паралелки се увеличава, поради което област Монтана е един от най-високите проценти на професионалното образование. Въпросът е, че 33 паралелки не могат на покрият нуждите на бизнеса в областта, максималният брой на учениците в паралелка е 26. От тези 33 паралелки не във всички училища и паралелки местата са запълнени. Има паралелки и с недостиг, и за съжаление те се увеличават, или със защитени професии където броят на учениците може да бъде и 12. Всичко това води до това несъответствие да задоволим нуждите на бизнеса в област Монтана. Друго нещо е, че професионалното образование е изключително скъпо, защото освен материална база за подготовка изисква и специалисти, правоспособни преподаватели. За съжалени такива специалисти в област Монтана са дефицит, както и училищата не разполагат с материална база. За това от години наред на всяка комисия апелирам аз и директорите на училищата да се даде шанс на дуалното образование. Там където се направиха опити се оказа, че работодателските организации и самите работодатели през следващите години се отказват защото за тях не е изгодно. Защото те подготвят децата подписват с тях трудови договори и в крана сметка те не могат да ги задържат след това на работа, най-вече и заради заплащането. Всички тези противоречия и контрасти водят до това състояние на нещата. И въпреки това казва, че образователната система на този етап максимално се стреми да покрие нуждите на работодателите. Ако не се развие дуалното образование особено в такива специалности, в които се изисква сериозна материално-техническа база, като машиностроенето, което се даде че през следващите години ще има най-голям недостиг, училищата няма да могат да осигурят обучение. Другия момент е, че тези специалности са действително непривлекателни за децата и семействата им. Още нещо толкова колкото ще се търсят специалисти, толкова и ще завършат в профилираните паралелки. На дневен ред и въпроса с демографската криза – децата намаляват. Винаги съм казвала, че развитието на образователната система и това да отговори на потребностите на бизнеса е под влиянието на много други фактори, които са в основата на този дисбаланс. Демографската обстановка в областта, развитието на бизнеса като цяло, голям е дела на малките фирми с до 9 лица. Много семейства от региона мигрират, а заедно с тях и децата им. Обвиняват образователната система, че децата не са достатъчно добре подготвени. Всички много добре знаят, че особено в малките населени места децата се отглеждат от баби и дядовци, защото родителите са в чужбина или в големите градове. Неглижирани образователно, училището не е панацея, която да реши абсолютно всички проблеми, семейството е в основата.

Г-жа Вецина благодари на г-жа Трайкова, след което даде думата на г-жа Григорова, която също пожела да се изкаже.

Г-жа Мая Григорова предложи да върнат на темата за дуалното образование. През годините темата е многократно обсъждана, но в действителност нещата са оборкани още в самото начало, в самото постановление за дуалното обучение. Трябва да се намери някакво

решение и тук вижда ролята на областния управител, които да помогне в това отношение. В България дуалното обучение се свързва с това, че учениците, които трябва да стажуват някъде отиват в някоя фирма. Фирмата е длъжна да ги назначи на трудов договор, сега се знае каква е минималната заплата плюс осигуровките по този трудов договор за времето на стажа. Тези деца със сигурност не могат да заработят минималната заплата, поне в шивашкия бранш, не знам за другите браншове, колегите ще кажат. В Германия модела не е така, субсидирането е в бизнеса, а в България в училищата. Проблемът идва от това, че работодателите поемат значителната тежест от разходите и субсидират тази дейност, без от своя страна да имат гаранция, че след като подготвят кадри, те ще останат на работа при тях. Може и трябва да направим някакво юридически издържано предложение.

Думата бе взета от г-н Иван Сергисов, които каза, че в подкрепа на колегите от другите работодателски организации определя, като не реформирано след здравеопазването е образованието, за разлика от социалната дейност. Счита, че след 1990 година образованието не се развива правилно. Не може да се оправдаваме с липсата на деца, това не означава че региони, като Северозападна България трябва да се деиндустриализират, защото няма деца. А има много IT специалисти, но колко от тях се реализират. Всички в тази зала знаят, че аз от 10 години повтарям, че трябва да се реформират учебните заведения. Не може да се прави ремонт на училище за един милион лева и след това то да бъде затворено. Възнагражденията на преподавателите през последните години значително се повишиха, това е чудесно труда им трябва да бъде уважаван. Но нека се видят и резултатите от това, колко години и поколения трябва да минат, за да се промени нещо. Обобщаваме резултати от проучването и какво от това, ние отново тръгваме от нулата. Г-н Сергисов се обърна с молба към г-жа Вецина, да съдейства за разрешаването на проблема.

Г-жа Вецина отговори, че това е важен въпрос и предлага ако работодателските организации имат становища за това как да се разреши въпроса да ги представят. За да се случват реформите, освен да се изрази недоволство е хубаво то да бъде подкрепено с конкретно предложение. Аз ще помоля всеки от вас да внесе писмено предложение, събраната информация ще бъде обобщена и ще бъде предоставена на съответните институции.

Мнение по темата изрази и г-н Иван Александров, като каза, че когато децата не достигат и когато имаме определен брой паралелки, как да се постигне по-голямо разнообразие от специалности. Това може да стане, като има две специалности в един клас. Децата учат заедно общообразователните предмети и се разделят за часовете по съответните специалисти. Смятам, че ако има допълнително финансиране това може да се реализира.

Г-жа Вецина благодари на г-н Александров и го покани да представи писмено становището си. Г-н Александров допълни, че когато се прекрати предлагането на една специалност се губят преподавателите за нея, руши се неизползваната материална база и т.н.

Г-н Чукарски се включи отново в дискусията, като обобщи, че проблема е сериозен и изрази удовлетворение от това, че има консенсус от страна на участниците в дискусията за обединяване на усилията за разрешаване на проблема.

Г-жа Вецина,даде думата за други мнения и предложения, но такива не бяха направени, след което, тя благодари на всички за участието и закри заседанието.

ИНЖ. ВАНИНА ДИМИТРОВА ВЕЦИНА /П/
Областен управител на област Монтана

Изготвил: Силва Викторова – гл. експерт в дирекция АКРРДС /П/